

Audiència. El silenci de Jesús

“L'experiència de Jesús a la creu és profundament reveladora de la situació de l'home que prega i del cim de la pregària: després d'haver escoltat i reconegut la Paraula de Déu, cal considerar també el silenci de Déu, expressió important de la mateixa Paraula divina.”

01/04/2012

Estimats germans i germanes,

En una sèrie de catequesis anteriors vaig parlar de la pregària de Jesús i no vull concloure aquesta reflexió sense aturar-me breument sobre el tema del silenci de Jesús, tan important en la relació amb Déu.

A l'exhortació apostòlica postsinodal *Verbum Domini* vaig fer referència al paper que assumeix el silenci en la vida de Jesús, sobretot al Gòlgota: «Aquí ens trobem davant la «doctrina de la creu» (1Co 1, 18). El Verb emmudeix, es fa silenci mortal, perquè s'ha «dit» fins restar sense paraules, en haver parlat tot allò que havia de comunicar, sense guardar res per a ell"(núm. 12). Davant d'aquest silenci de la creu, sant Màxim el Confessor posa en llavis de la Mare de Déu la següent expressió: «Està sense paraula la Paraula del Pare, que va crear tota criatura que parla; sense vida estan els ulls apagats d'aquell que amb el seu gest i paraula mou tot allò que té vida"»(La

vida de Maria, núm. 89: Testi mariani del primo millennio, 2, Roma 1989, p. 253).

La creu de Crist no només mostra el silenci de Jesús com l'última paraula al Pare, sinó que revela també que Déu parla mitjançant el silenci: «El silenci de Déu, l'experiència de la llunyania de l'Omnipotent i Pare, és una etapa decisiva en el camí terrenal del Fill de Déu, Paraula encarnada. Penjat de l'arbre de la creu, es va queixar del dolor causat per aquest silenci: «*Déu meu, Déu meu, ¿per què m'has abandonat?*» (Mc 15, 34; Mt 27, 46). Jesús, prosseguint fins a l'últim alè de vida en l'obediència, va invocar el Pare en la foscor de la mort. En el moment de passar a través de la mort a la vida eterna, es va confiar a ell: «Pare, a les teves mans confio el meu esperit» (Lc 23, 46).»(Exhort. ap. Postsinodal. *Verbum Domini*, 21). L'experiència de Jesús a la creu és profundament

reveladora de la situació de l'home que prega i del cim de l'oració: després d'haver escoltat i reconegut la Paraula de Déu, hem de considerar també el silenci de Déu, expressió important de la mateixa Paraula divina.

La dinàmica de paraula i silenci, que marca la pregària de Jesús en tota la seva existència terrenal, sobretot a la creu, toca també la nostra vida d'oració en dues direccions.

La primera fa referència a l'acolliment de la Paraula de Déu. Cal el silenci interior i exterior per poder escoltar aquesta Paraula. Es tracta d'un punt particularment difícil per a nosaltres en el nostre temps. En efecte, en la nostra època no s'afavoreix el recolliment; és més, de vegades fa l'efecte que se sent por d'apartar-se, fins i tot per un instant, del riu de paraules i d'imatges que marquen i omplen les jornades. Per

això, en la ja esmentada exhortació Verbum Domini vaig recordar la necessitat d'educar en el valor del silenci: «Redescobrir el lloc central de la Paraula de Déu en la vida de l'Església vol dir també redescobrir el sentit del recolliment i de la quietud interior. La gran tradició patristica ens ensenya que els misteris de Crist estan units al silenci, i només en ell la Paraula pot trobar estada en nosaltres, com va passar en Maria, dona de la Paraula i del silenci inseparablement"(núm. 66). Aquest principi -que sense silenci no se sent, no s'escolta, no es rep una paraula- és vàlid sobretot per a la pregària personal, però també per a les nostres litúrgies: per facilitar una escolta autèntica, les litúrgies han de tenir també moments de silenci i d'acollida no verbal. Mai no perd valor l'observació de sant Agustí: *Verbo crescente, verba deficiunt* - «Quan el Verb de Déu creix, les paraules de

l'home disminueixen» (cf. *Sermo* 288, 5: pl 38, 1307; *Sermo* 120, 2: pl 38, 677). Els Evangelis mostren com Jesús, sobretot en les decisions decisives, sovint es retirava tot sol a un lloc apartat de la multitud, i fins i tot dels deixebles, per pregar en el silenci i viure la seva relació filial amb Déu. El silenci és capaç d'obrir un espai interior en el més íntim de nosaltres mateixos, per fer que hi habiti Déu, perquè la seva Paraula romanguí en nosaltres, perquè l'amor a Ell arrel·li en la nostra ment i en el nostre cor, i animi la nostra vida. Per tant, la primera direcció és: tornar a aprendre el silenci, l'obertura a l'escolta, que ens obre a l'altre, a la Paraula de Déu.

A més, hi ha també una segona relació important del silenci amb l'oració. En efecte, no només existeix el nostre silenci per disposar-nos a l'escolta de la Paraula de Déu. Sovint, en la nostra pregària, ens trobem

davant el silenci de Déu,
experimentem una mena
d'abandonament, ens sembla que
Déu no escolta i no respon. Però
aquest silenci de Déu, com li va
passar també a Jesús, no indica la
seva absència. El cristià coneix bé
que el Senyor és present i escolta,
fins i tot en la foscor del dolor, del
rebuig i de la solitud. Jesús assegura
als deixebles i a cadascun de
nosaltres que Déu coneix bé les
nostres necessitats en qualsevol
moment de la nostra vida. Ell
ensenya als deixebles: *«Quan
pregueu, no parleu per parlar, com
fan els pagans: es pensen que amb la
seva xerrameca es faran escoltar. No
sigueu, doncs, com ells, que bé sap el
vostre Pare de què teniu necessitat
abans que li ho demaneu»*(Mt 6, 7-8):
un cor atent, silenciós, obert és més
important que moltes paraules. Déu
ens coneix en la intimitat, més que
nosaltres mateixos, i ens estima: i
saber això ha de ser suficient. A la

Bíblia, l'experiència de Job és especialment significativa en aquest sentit. Aquest home en poc temps ho perd tot: familiars, béns, amics, salut. Sembla que Déu té cap a ell una actitud d'abandonament, de silenci total. Tanmateix Job, en la seva relació amb Déu, parla amb Déu, crida Déu, en la seva pregària, però, conserva intacta la seva fe i, al final, descobreix el valor de la seva experiència i del silenci de Déu. I així, al final, adreçant-se al Creador, pot concloure: *«Jo només et coneixia d'oïda, però ara t'he vist amb els meus ulls»* (Jb 42, 5): tots nosaltres gairebé coneixem Déu només d'oïdes i com més oberts estem al seu silenci i al nostre silenci, més comencem a conèixer-lo realment. Aquesta confiança extrema que s'obre a l'encontre profund amb Déu va madurar en el silenci. Sant Francesc Xavier resava dient al Senyor: jo t'estimo no perquè pots donar-me el paradís o condemnar-me a l'infern,

sinó perquè ets el meu Déu. T'estimo perquè Tu ets Tu.

Encaminant-nos a la conclusió de les reflexions sobre la pregària de Jesús, tornen a la ment alguns ensenyaments del Catecisme de l'Església catòlica: «El drama de l'oració se'ns revela plenament en el Verb que s'ha fet carn i que habita entre nosaltres. Intentar comprendre la seva pregària, a través del que els seus testimonis ens diuen en l'Evangeli, és aproximar-nos a la santedat de Jesús nostre Senyor com a la bardissa ardent: primer contemplant-lo ell mateix en oració i després escoltant com ens ensenya a pregar, per conèixer finalment com acull la nostra pregària"(núm. 2598). Com ens ensenya Jesús a pregar? En el Compendi del Catecisme de l'Església catòlica trobem una resposta clara: «Jesús ens ensenya a pregar no només amb l'oració del Pare nostre» -certament l'acte central

de l'ensenyament de com resar-,
«sinó també quan ell mateix prega.
Així, a més del contingut, ens
ensenya les disposicions requerides
per una veritable pregària: la puresa
del cor, que cerca el Regne i
perdonar els enemics; la confiança
audaç i filial, que va més enllà del
que sentim i comprenem; la
vigilància, que protegeix el deixeble
de la temptació"(núm. 544).

Recurrent els Evangelis hem vist com
el Senyor, en la nostra pregària, és
interlocutor, amic, testimoni i
mestre. En Jesús se'ns revela la
novetat del nostre diàleg amb Déu: la
pregària filial que el Pare espera dels
seus fills. I de Jesús aprenem com la
pregària constant ens ajuda a
interpretar la nostra vida, a prendre
les nostres decisions, a reconèixer i
acollir la nostra vocació, a descobrir
els talents que Déu ens ha donat, a
complir cada dia la seva voluntat,

únic camí per realitzar la nostra existència.

A nosaltres, sovint preocupats per l'eficàcia operativa i pels resultats concrets que aconseguim, la pregària de Jesús ens indica que necessitem aturar-nos, viure moments d'intimitat amb Déu, «apartant-nos» de l'enrenou de cada dia, per escoltar, per anar a l'«arrel» que sosté i nodreix la vida. Un dels moments més bells de l'oració de Jesús és precisament quan ell, per afrontar malalties, malestars i límits dels seus interlocutors, s'adreça al Pare en oració i, d'aquesta manera, ensenya a qui està al voltant on cal cercar la font per tenir esperança i salvació. Ja vaig recordar, com a exemple commovedor, la pregària de Jesús davant la tomba de Llätzer. L'evangelista sant Joan relata: *«Llavors van treure la llosa. Jesús alçà els ulls i digué: Pare, et dono gràcies perquè m'has escoltat. Ja sé*

que sempre m'escoltes, però ho dic per la gent que m'envolta, perquè creguin que tu m'has enviat. Havent dit això, cridà amb tota la força: Llàtzer, surt a fora!»(Jn 11, 41-43). Jesús, però, arriba al punt més alt en l'oració al Pare en el moment de la passió i de la mort, quan pronuncia el 'sí' extrem al projecte de Déu i mostra com la voluntat humana troba la seva realització precisament en l'adhesió plena a la voluntat divina i no en la contraposició. En la pregària de Jesús, en el seu crit al Pare en la creu, conflueixen «totes les angoixes de la humanitat de tots els temps, esclava del pecat i de la mort, totes les súpliques i les intercessions de la història de la salvació... Heus aquí que el Pare les acull i, per sobre de tota esperança, les escolta en ressuscitar el Fill. Així es realitza i es consuma el drama de l'oració en l'economia de la creació i de la salvació» (*Catecisme de l'Església catòlica*, 2606).

Estimats germans i germanes,
demanem amb confiança al Senyor
viure el camí de la nostra pregària
filial, aprenent cada dia del Fill
Unigènit, que es va fer home per
nosaltres, com cal que sigui la nostra
manera d'adreçar-nos a Déu. Les
paraules de sant Pau sobre la vida
cristiana en general, valen també per
a la nostra pregària: *«N'estic cert: ni
la mort ni la vida, ni els àngels ni les
potències, ni el present ni el futur, ni
els poders, ni el món de dalt ni el de
sota, ni res de l'univers creat no ens
podrà separar de l'amor de Déu que
s'ha manifestat en Jesucrist, Senyor
nostre»*(Rm 8, 38-39).
